

satie slechte exemplaren van ons ras de mogelijkheid van voortplanting ontnemen. De goede erfelijke eigenschappen worden dan al beter en de slechte erfelijke kwaliteiten tot een minimum beperkt. In N.-Amerika zijn staten, die deze consequentie hebben aanvaard en wettelijk geregeld. In Duitsland is ook de sterilisatie ingevoerd. In ons land ijveren sommigen voor medisch onderzoek vóór het huwelijk. Het ideaal van deze richting is een stamboek voor menschen, dat bij huwelijksaanzoeken kan geraadpleegd worden. Is de mensch niet een ontwikkeld dier?

In het reeds meer vermelde debat over het Creëtanisme, tusschen Prof. Waterink enerzijds en Prof. Hoekstra en Ds Steen anderzijds komt de dierenziel ook ter sprake. Niet in bovengenoemde zin, dat er slechts een gradueel onderscheid zijn zou tusschen mensch en dier, want aan beide zijden wordt de schepping van den mensch naar Gods beeld standvastig gehandhaafd. Prof. W. bedoelde niet een scheiding tusschen het ik en de ziel, die equivalenten (verwisselbare eigenschappen) heeft met de dierenziel, maar een onderscheiding van die twee levensbeginselen. In Prof. Waterinks „Hoofdpijnen der zielkunde” lezen we: „Wij mogen het dus niet zóó voorstellen, alsof het „ik” ingeschroefd is in het psychisch-somatische. Wij mogen hier nooit scheiden. Wij kunnen alleen onderscheiden.” In het vuur van zijn redeneering wordt de onderscheider soms wel eens een werkelijke scheider, zij het ook ongewild. Dit is o.i. ook hier gebeurd en zoo ontstond er een opening voor een tegenbetoog over de eenheid van de menschelijke ziel.

Ons bezwaar tegen de voorgestelde onderscheiding ligt elders. De grond voor het onderscheiden van een psychisch-somatische natuur ligt volgens den schrijver in het leven van de zaadcellen, ovum en sperma. „De levenspotenzen in deze nieuw ontstane eenheid zijn toch ongetwijfeld van eenzelfde type als de levenspotenzen van den individu van welken zij afkwamen. En wanneer nu het proces van de generatie op precies dezelfde wijze verloopt als bij de dieren, ligt het dan niet voor de hand, dat we dan ook dezelfde potenzen, die we bij het dier vinden als gevolg van de generatie, ook bij den nieuwen menschelijken individu aanwezig moeten veronderstellen” (O. en W., p. 81, 82). In deze redeneering gaat het over levenspotenzen, d.z. krachten om zich voort te planten en over hun type bij ouders, kinderen en bij dieren. De functies van het zaad, dat iets nieuws is, zijn van dezelfde type, doch wat beteekent dit als de structuur een andere is? De functies werken met een doel en dat doel is het geheel van een individu en dit geheel is bij ieder individu weer verschillend. Bij een dier is dat doel de formeering van een exemplaar van een bepaald ras; bij den mensch is dat doel de formeering van een lid der menscheid, die staat in het middelpunt van de wereld en in het ambt van regent over Gods Schepping.

Den Haag.

LOS.

MUZIKALE KRONIEK

Gebrek aan harmonie tusschen taal- en muziekzin.

In een recensie, ondertekend: Sp., in „Hervormd Amsterdam”, van „XXX Psalmen” door Willem de Mérode uitgegeven, stond:

„Bij bekende psalmen komt men in de verleiding ze te gaan neurieën op de bekende wijzen (heb ik niet ergens gelezen, dat enkele opzettelijk zóó werden gedacht dat ze gezongen konden worden?) Nu is er vaak gewezen op het gebrek aan harmonie, dat er soms bestaat tusschen den ouden berijmden tekst en de melodie, b.v. in „God is recht, dus zal Hij, door”. Daar hoort, wat de melodie betreft, een rustpunt te komen, maar de tekst gedooft dit eigenlijk niet, er zijn dan ook organisten, die meestal mislukte, pogingen doen om de gemeente door te laten zingen. Maar in den zeeden regel van het geciteerde couplet van de Mérode's Psalm 42

(Als een hert door dorst bevangen,
Naar de frissche sprengen hijgt,
Zucht mijn ziel in heet verlangen
Tot den Heer, die toeft en zwijgt.
Ja mijn ziel schreeuwt tot mijn God:
Levensgever: laat mij tot
Uwe woning mogen naadren,
Weder met Uw volk vergaaden.)

heeft men weer hetzelfde: „Levensgever, laat mij tot”. De melodie is ingesteld op een rustpunt, maar de tekst moet doorloopen.”

Wij denken, dat dit komt, omdat dichters in zulke gevallen de wijzen niet zingen, écht zingen, hardóp, rhythmisch, metrisch, geaccentueerd, ook al, omdat ze evenals meest „alle de Rhetoriciëns ende dichters”, waarvan „de Voorsprake” van „Het Prieel der Gheestelyke Melodie” in 1620 gewaagt, „hoe goede meesters sy ooc syn (behoudens haerlieder eere) den sanck oft musycke niet en verstaen.”

Want wie een melodie, onverschillig welke, neuriet, wèrkelyk in zich laat cadanseeren, met al haar voor- en nazinnen, dalingen en heffingen, bedicht b.v. dien 5den en 6den regel in Psalm 25:2 niet met:

Leid mij in Uw waarheid, leer
Ijvrig mij Uw wet betrachten.

maar (zooals de corrector-berijmer van Hersteld Ev. Luthersch Gezang 323) met:

Leid mij in Uw waarheid Heer,
Leer mij trouw Uw wet betrachten.

Zulk een muziekzinnende dichter maakt zich, kan zich niet schuldig maken aan iets „het welc in 'tsingen een groote onbequamicheyt bybrengt: ten mach niet liegen”, gelijk ook hier weer de dichter de Mérode deed, maar, zou woord- en toonval geaccordeerd hebben, aldus:

Ja mijn ziel schreeuwt tot den Heer:
Levensgever: laat mij weer
Tot Uw woning mogen naadren
Mij met al Uw volk vergaaden.

of:

Ja mijn ziel schreeuwt tot mijn God:
Schikker van mijn levenslot:
Laat mij tot Uw woning naadren
Zich weer met Uw volk vergaaden.

Het is dus volstrekt niet „logischer” wat den heer Bert Bakker lijkt, n.l.: „den tekst voorrang te verleen en boven de muziek en dus niet te zingen:

Hij zal hun 't goede niet in nood (rust)
onthouden zelfs niet in den dood
maar:

Hij zal hun 't goede niet in nood
onthouden, (rust) zelfs niet in den dood”.

ook al laat hij erop volgen (het was in „De Standaard”-Zondagsblad van 26-1-'35): „En dat kan — met een beetje goeden wil van den organist en geen klakkeloos rijmzingen van de gemeente — best.”

Neen! dat kan niet „best”!

Want dat tweemaal zich-repeteerend metrum van dien vierden- en vijften regel uit Psalm 84 gedooft geen deeling van 11 en 5, waar tweemaal 8 zijn preciese lengte, zijn inhoudsmaat is.

Ook dáár had de dichter, om de interpunctie van de melodie, om de symmetrie, moeten rijmen:

Hij zal hun 't goede niet in nood
Zelfs niet onthouden in den dood,

zóó doende harmonie brengend tusschen taal- en muziekzin!

J. Z.

STEMMEN UIT 'N ONZE KERKEN

Het Tweede Reveil en wij.

II.

Ik kom nu tot een tweede punt.

De Doleantie was een openbaring van de geestelijke verlevendiging van ons volk. Zeker allereerst op kerke-lijk gebied, maar niet alleen op dat terrein. Op alle terrein. Sinds bloeide de Christelijke politiek, de Christelijke barmhartigheid, het Christelijk onderwijs, de Christelijke letterkunde. Het was een volksontwaking. Een waar reveil.

Het was een stoot om ons geheele volk wakker te maken. Zelfs tegenstanders ontkwamen aan zijn invloed niet.

Ook op politiek terrein kwam er kracht en doorzet-ting. Het ideaal door het Calvinisme onder Kuypers leiding nagejaagd was niet minder dan vrijmaking van het terrein van den Staat, vrijmaking van de handen van liberalisme en conservatisme. Om dit terrein in Christus Gode toe te wijden. Het was het ideaal van den Christelijken Staat. Niets minder. Al sprak Kuypers in den aanvang soms het niet zoo duidelijk, of niet zoo luide, uit — zijn Calvinisme kon met niets minder tevreden zijn. Het zou dat ideaal, zoo niet door hem, dan trots hem geëischt hebben. Het Calvinisme laat zich niet binden. Het vordert elk terrein des levens voor God in Christus op. Ook het Staats-terrein. Zóó hebben wij het als Gereformeerden in die dagen verstaan en zoo verstaan we het nog.

Ik stem het toe: het ideaal van den Christelijken Staat was eerst niet altijd even helder in Kuypers geschriften. Men wist toen in Nederland niet meer wat 't Calvinisme was, men zag er het caricatuur in dat men onder Remonstrantsch-liberalen invloed ervan gemaakt had: een Dordtsch schrikbewind, dat allen, die niet in hart en nieren de Gereformeerde belijdenis tot op de letter toestemden — te vuur en te zwaard vervolgen zou. Men zag de Servet-brandstapels op Nederlandschen bodem rooken! Dies kon Kuypers — naar zijn eigen getuigenis — in den aanvang niet alles zeggen wat hij wenschte. Dies moest hij voor dit modern heidendom als een Paulus op den Areopagus wel appelleren op de natuurlijke religie. Als „clerical” gescheiden had hij alle moeite om voor zichzelf 't vrije woord te bevechten. Vandaar dan ook zijn sindsdien vaak misbruikte leuze: „Laat groeien wat groeien kan”. Een woord waarmee hij nim-

mer de overheid wilde verbieden om de excessen van het misbruik der drukpersvrijheid of die van het misbruik van het vrije woord op publiek terrein tegen te gaan. Maar een woord dat slechts bedoelde in normale gevallen het geestelijk leven zich naar eigen initiatief te laten ontwikkelen. Om den schijn te mijden van een, als boven beschreven, onverdraagzaam politiek Christendom te preeken, schoof hij in den aanvang van zijn optreden de natuurlijke Godskennis, als leidstroom voor de Overheid, op den voorgrond, soms teveel op den voorgrond (zie mijn beide artikelen in „Anti-Rev. Staatskunde”, December 1934, en December 1935). Al toen „Ons Program van Beginselen” nog teveel Kuypers's eerste periode (zie wat ik daarover schreef in beide bovengenoemde artikelen) toch staan met name uit Kuypers's latere periode daartegenover zulke heldere uitspraken, dat ze ons aangaande zijn politiek bedoelen en streven niet in het onzekere laten. Hoort slechts.

Hij noemt de bewering alsof op staatkundig terrein alleen te rekenen viel met de natuurlijke Godskennis niet met de Openbaring van het Woord „een voorstelling die beslist moet worden bestreden” („Gemeene Gratie”, III, p. 133). Te zeggen, dat hij zoo iets zou leeren moest hij een „valsche gerucht”, „een onjuiste en door niets gerechtvaardigde voorstelling van zijn gevoelen” (l.a.p.). Lot op andere besliste uitspraken als dat „uit de Heilige Schrift de klaarheid en volledige kennis omtrent de ordinantiën Gods voor het staatsleven moet aanvullen wat aan het licht door natuur en historie hier gegeven ontbreekt”, „dat het staatsleven ingericht moet worden naar de ordinantiën Gods, die niet alleen in natuur en in historie, maar vooral in de Heilige Schrift geopenbaard zijn”. Zie verder tal van andere uitspraken in genoemd werk (a.w. pag. 156, 157, 160, 163, 166, 168, 172 e.a.).

Al konden wij den veldheer niet altijd in zijn krijg-tactiek volgen (kieswet-Tak), al wees hij ons soms op eigenaardige wijze terug (Ds Gispens en schrijver daarop de Deputatenvergadering in Utrecht in 1901) zijn beginsel was ons allen helder en klaar. Ook trots de boven bedoelde, door hem zelf later aangewezen „minder gelukkige” uitdrukkingen. En dat beginsel was: Ook ons staatsleven voor Christus opgeëischt. „Daar is geen terrein des levens, waarop Christus Zijn hand niet legt en zegt: Dit is Mijn”. Dan evenals het gezin opkomt uit de schepping, maar door de Christelijke beginselen geheiligd en ge-christianiseerd wordt — zóó de Staat en het staatkundige leven. Dat is de Christelijke Staat. En dat was ook in Kuypers streven. Ook de Staat en het staatkundige leven van 't Christendom als van een zoutend zout te doen doortrekken. Ook een Overheid luisterende voor haar terrein naar Gods Wet. Naar de beide tafels van de Wet Als Gods dienaren. Voor dat ideaal zijn we uitgetogen als Anti-Rev. partij. Voor dat ideaal heeft Kuypers ons beziel en zóó heeft het volk het verstaan. En nu vrees ik, dat we aan het afdwalen zijn.

Neen, ik spreek niet over de vorming van een „Nationaal Kabinet”. Ik kan begrijpen dat als het land in nood is zoo iets noodgedwongen moet geschieden. Althans voor eenigen tijd. Maar niet langer dan een bepaalde noodtoestand het eischt. Want het stichten van de Anti-Rev. partij is toch geen liefhebberij geweest, het voeren van een Christelijke politiek toch geen willekeur. Zóó dat het aan ons staat deze politiek al of niet te voeren. We kunnen toch niet de beginselen, ook maar voor een tijd, op nonactiviteit stellen. Het was toch noodzaak, heilige noodzaak bij ons, dat we zoo politiek moesten voeren. We hebben beleiden, dat het zóó moest en niet anders. Zóó en niet anders op staatkundig gebied was Christen-plicht. We gevoelden dat anders optreden zonde was. En nu?

Met groote dankbaarheid erken ik wat we door des schoolstrijd tot stand mochten brengen. Dat is een vrucht der Christelijke, der Calvinistische staatkunde als in geen ander land is te aanschouwen. Met de heidensche gedachte, dat de Staat het kind moest opvoeden, werd principieel gebroken en de Schriftuurlijke gedachte, dat het kind aan de ouders behoort, werd althans in deele in ons land doorgezet. Ook ben ik niet on dankbaar voor andere vruchten der Christelijke politiek. Ik denk aan de Zondagwetgeving, aan die tegen Godslastering en aan andere. Maar toch zijn er hier zaken, die met met zorg, ja met droefheid vervullen.

Ik geef toe, dat de macht der Overheid beperkt is, ook, dat we de Christianisering van een natie of het haar houden bij het Christelijk ideaal niet al te reëel van de Overheid en haar dwangmaatregelen moeten verwachten. Men lette op deze woorden wel. Ook dat wij als Anti-Rev. Partij maar een betrekkelijk klein onderdeel zijn, dies niet immer onzen wensch kunnen hebben, en dat derhalve ons oordeel over resultaten billijk moet zijn. Maar toch vraag ik (zie daar mijn zorg): Is er bij ons nog wel dat branden voor Christelijke politiek, dat er eenmaal was? Nog wel dat besef, dat Gods rechten door ons voorop gezet moeten worden in onze politiek? Dat we daarvoor uitgetogen zijn?

Zijn we niet te traag in het laten uitgieten op publiek terrein van allerlei spot en smaad, den Naam Gods, Zijn Woord en het Christelijk geloof aangedaan? Niet te lijdelijk om door socialistische en bolsjewistische „opvoeders”, die althans buiten de school als „voorbeelden” met woord en daad toonen, dat al wat met godsdiens in verband staat door hen diep veracht wordt, een groot deel der natie te laten „opvoeden”? Is onze worsteling voor het ideaal van den Christelijken Staat, een karakter, dat in de grondwet uitgedrukt behoort te worden en niet moet afhangen van een tijdelijke stemmen-meerderheid, een karakter, dat zich in publieke Christelijke geboden der Overheid, en in het vaststellen van nationale Christelijke bede- en dankdagen, en zooveel meer (zie mijn artikel in „Anti-Rev. Staatskunde”, Dec. 1935) niet moet openbaren, ik zeg, is onze worsteling voort dat ideaal niet te zwak?

Doch daar is méér en hier kom ik tot mijn droefheid. Bij de behandeling van het wetsontwerp-Donner strafbaarstelling van openbare Godslastering getuigde de minister, dat hij wenschte zulke Godslastering als zoodanig strafbaar te kunnen stellen, maar dat hij vreesde door die gronden geen meerderheid in de Kamers te zullen verkrijgen, nu voorstelde Godslastering strafbaar te stellen op grond van de krenking, daar door onzen naaste in zijn gevoelen aangedaan. Ik kan dat begrijpen, al zou ik willen vragen: waarom niet be-

gonden gehandeld en minister gees- van de eerste taf- gevoelende, dat h- komt met gronde- leed (krenking w- maar immer een- dat het anders t- maar vanwege d- anders kan, gelij- we dat getuigeni- scherp voor onze- naar Christelijke- niet daarom dees- deene onzer toona- niet noodgedr- tipieel ontken- zig door de Ov-

Dit is dus een- van de eerste- om Gods- welke zonde ook, te gaat, moet stra- ing altijd door o- er moet waken. En dezen plicht- maar immer kan- En hier vrees ik- We stellen als- voor bestaan wij- het en om voerde- staatkundige te- baalderijk, dat de- en dienst op ha- wet het, ooc Cal- en baal i-alleer- we tot dusver al- ik nu vrees, op g- zien vermelde g- van het vooroo- wer een plaats i- waarheid. Zie ik- van den eisch des- Overheid tot een- rekenen, maar d- angst, tot den ne- der natuurlijke r- der algemeene g- zeggenschap zou- een soort don u- de herschap- den ontkennd wor- immer Zijn ee- Christus.

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

Waar het ging- Gemilde in de- Reel ook om G- in het staatkun- igen aard. Kuypers zettin- ke religie voor- schaduw om d a- haas gaat men- dom. En daarte- en afbrokkelen- de tweede Reveil- de Doleantie het

In „Het Bland- zelsch Luthersch- trof ik een uit „I- artikel onder den- luidertijd heb ik- het hoofd gezien.

De heer Jan- seld Evang. E- te Amsterdam- zang genomen- vraagt. Want- volging en op- zikaal gedeelte- wint.

Cantus firm- terop geraakt- weten wat di- gezongen wor- ding, het gew- lijk omzongen- in obligate pa- haar hart uit- cantus firmus- voor contrap- mig lied derha- omdat het koc- maar er tegen-

Dit zingen- alleen een ver- eerdiensten, z- ziek en haar a- het uitvoeren- ziek, welke, a- verband met- zisch bij beho-

Vervolgens w- ermenn, in we- en immanente, verlaag) werden

Do tusschen- verschild tusse-